

Verdiepende bijeenkomst Groot Merwede

20 mei 2025

Verslag

Inleiding

Op dinsdagavond 20 mei 2025 organiseerde gemeente Nieuwegein een verdiepende bijeenkomst over het Koersdocument voor Groot Merwede (voorheen A12-zone). Tijdens eerdere participatiemomenten hebben bewoners en organisaties aangegeven graag mee te denken over een aantal thema's. Tijdens deze verdiepende bijeenkomst legt het projectteam dilemma's en uitdagingen binnen de thema's Mobiliteit & Verkeer en Groen & Verstedelijking voor. De bijeenkomst vond plaats in Green Village in Nieuwegein. Ongeveer 100 bewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden waren aanwezig.

Achtergrond

Er is veel behoefte aan nieuwe woningen in Nieuwegein en de regio Utrecht. Daarom is het belangrijk om nieuwe woonwijken te bouwen. Tussen 2020 en 2040 moeten er in de regio Utrecht zo'n 125.000 nieuwe woningen, 80.000 nieuwe werkplekken en 4.000 hectare nieuwe natuur- en recreatiegebieden komen. In 2022 kondigde de gemeente Nieuwegein aan dat zij, samen met het Rijk, provincie Utrecht en gemeente Utrecht, onderzoeken of en hoe Groot Merwede (voorheen de A12-zone) na 2030 ontwikkeld kan worden. Het Nieuwegeinse deel van Groot Merwede bestaat uit de Galecopperzoom, de tramremise en de westrand van de Liesbosch. Na de gesprekken in 2022 met inwoners, ondernemers en organisaties, gaat de gemeente nu opnieuw met Nieuwegeiners in gesprek over de ontwikkeling van dit nieuwe stadsdeel.

Koersdocument Groot Merwede

De gemeente Nieuwegein wil de punten die belangrijk zijn voor Nieuwegein uit 2022 (vastgelegd in de 'Ruimtelijke Positiebepaling A12-zone') verder uitwerken naar een visie op dit gebied. Dat gebeurt in het Koersdocument Groot Merwede. Daarin staat in grote lijnen hoe dit nieuwe stadsdeel eruit moet komen te zien en hoe negatieve effecten voorkomen kunnen worden. Soms moet de gemeente ook compromissen sluiten. Omdat Groot Merwede alleen in samenwerking met rijk en regio tot ontwikkeling kan komen, moeten de partijen het onderling eens worden. De gemeenteraad van Nieuwegein moet instemmen met te maken samenwerkingsafspraken en neemt uiteindelijk het besluit over de plannen.

Op 19 maart 2025 vond de eerste participatiebijeenkomst plaats over het Koersdocument Groot Merwede. Aansluitend heeft de gemeente een online vragenlijst verspreid, die door ongeveer 1300 Nieuwegeiners is ingevuld. In dit document vindt u het verslag van de verdiepende bijeenkomst die op 20 mei 2025 plaats heeft gevonden.

Opzet van de bijeenkomst

De avond begon met een inloopmoment waarbij bezoekers welkom werden geheten bij een welkomstbalie. Hier kregen zij uitleg over het programma, wat bestond uit een korte plenaire presentatie en twee rondes met verdiepende workshops. Medewerkers van gemeente Nieuwegein waren aanwezig om toelichting te geven en in gesprek te gaan met bezoekers.

Om 19.00 uur opende de gespreksleider Michiel Hulshof van Tertium de bijeenkomst. Hij heette de aanwezigen welkom en lichtte het doel van de avond toe: het bespreken van een aantal belangrijke dilemma's rond de ontwikkeling van Groot Merwede. Hij blikte kort terug op de vorige bijeenkomst bij de Petanquevereniging op 19 maart 2025, waar de eerste ideeën voor het Koersdocument werden gepresenteerd. Daarbij werd onder andere stilgestaan bij de gebiedsidentiteit en het stedelijk raamwerk van het toekomstige stadsdeel.

Vervolgens presenteerde Huub Kloosterman (Urban XChange) de bevindingen uit de eerdere workshop over gebiedsidentiteit, uitgevoerd op de startbijeenkomst op 19 maart 2025. Hij vertelde hoe deelnemers vier mogelijke verhaallijnen voor Groot Merwede verkenden: Levendig & verrassend, Uitnodigend & verbindend, Samen & ontmoeten, en Groen & buitenleven. Deze uitkomsten vormen een belangrijke bouwsteen voor het verder uitwerken van het Koersdocument. Na afloop was er ruimte voor vragen uit de zaal, waarna de bezoekers uiteengingen voor de workshops.

Beschrijving van de workshops:

- **Workshop Mobiliteit & Verkeer:**

In de grote zaal vond de workshop Mobiliteit & Verkeer plaats. Deelnemers gingen aan de slag met twee hoofdvragen: Hoe kunnen we woonwijken ontwikkelen met een autoluw karakter, en welke aandachtspunten spelen bij grotere infrastructurele veranderingen? Via de werkvorm 1-2-4-all wisselden deelnemers actief wensen, zorgen en ideeën uit.

- **Workshop Groen & Verstedelijking:**

De workshop Groen & Verstedelijking vond plaats op de bovenverdieping van Green Village. Na een korte presentatie over de stedenbouwkundige opzet van het gebied liepen bezoekers langs drie gesprekstafels, elk met een eigen thema: groen in Galecopperzoom-West (Hoe kunnen we natuur, recreatief groen en sport combineren?), groen in Galecopperzoom-Oost (Hoe zorgen we voor groen in een stedelijke woonwijk?), en ecologie & biodiversiteit in de gehele ontwikkeling (Hoe zorgen we ervoor dat de ontwikkeling van Groot Merwede de biodiversiteit en ecologische verbindingen versterkt?). De deelnemers bespraken hun ideeën en zorgen, en schreven suggesties op post-its bij de plattegronden.

Vervolg

Naast deze bijeenkomst is op 26 mei 2025 een speciale jongerenbijeenkomst georganiseerd over Groot Merwede, waar jonge Nieuwegeiners (tussen 15-25 jaar) hun visie en ideeën voor de toekomst van het gebied konden delen. Hier wordt een apart verslag van gemaakt dat is te vinden is op www.ikbennieuwegein.nl/grootmerwede. Begin september 2025 is er een laatste participatiebijeenkomst over het Koersdocument waarin de gemeente terugkoppelt wat er met de opgehaalde adviezen en ideeën is gedaan. Het koersdocument zal in november 2025 aan de gemeenteraad worden voorgelegd voor een besluit. Via de gebruikelijke communicatiekanalen wordt iedereen hierover nader geïnformeerd en uitgenodigd.

Workshop Mobiliteit & Verkeer

Tijdens de workshop Mobiliteit & Verkeer konden deelnemers meedenken over twee verschillende onderwerpen: autoluwe wijken en veranderende infrastructuur. Dat deden ze volgens de methode 1-2-4-all (1 minuut zelf in stilte nadenken, 2 minuten bespreken met een andere deelnemer, 4 minuten met een groepje van 4 bespreken en dan plenair terugkoppelen).

Sander van der Eijk van gemeente Nieuwegein gaf bij elk van de onderwerpen een inhoudelijke inleiding.

Onderwerp 1: Autoluwe wijken

Groot Merwede wordt ontwikkeld met het uitgangspunt van duurzame mobiliteit. Het STOMP-principe (Stappen, Trappen, OV, Mobility-as-a-Service, Privéauto) vormt hiervoor de basis. Dit houdt in: eerst inzetten op lopen, fietsen en openbaar vervoer; daarna pas op deelvervoer en de privéauto. Een belangrijk doel is het beperken van verkeersdruk en ruimtegebruik door auto's, en het creëren van een gezonde, groene leefomgeving in nabijheid van OV-knooppunten.

Vraag: Hoe kunnen we woonwijken ontwikkelen met een autoluw karakter? En welke maatregelen moeten we nemen om problemen te voorkomen?

- **Toegankelijkheid en bereikbaarheid:** deelnemers gaven aan dat een autoluwe wijk (waar het autoverkeer wordt beperkt) kan werken. Maar er moet wel worden nagedacht over de autobereikbaarheid voor inwoners/bezoekers die slecht ter been zijn, en voor bezorgdiensten en hulpdiensten. Daarnaast zijn gezinnen een aandachtspunt: hoe brengen zij hun kinderen naar bijvoorbeeld sport in het weekend?
- **Fietsen:** extra overgangen (bruggen) over Amsterdam-Rijnkanaal zijn gewenst.
- **Rand-parkeren:** meerdere deelnemers doen de suggestie om parkeervoorzieningen aan de rand van de wijk aan te leggen, op loopafstand van de woning of eventueel een shuttlebus. Ook werd aangegeven dat het nieuwe bewoners duidelijk moet zijn dat ze bewust kiezen voor een autoluwe wijk waarin autogebruik wordt ontmoedigd. Houdt daarbij ook rekening met bestelbusjes.
- **Mobiliteitshubs en deelvervoer:** deelnemers vinden dat er voldoende beschikbaarheid moet zijn voor betaalbare alternatieven zoals deelauto's, shuttlebusjes (in de toekomst zelfrijdend). Voorbeelden in Zweden en Engeland kunnen als inspiratie dienen.

- **Openbaar vervoer (OV):** deelnemers benadrukken dat het OV meteen te gebruiken moet zijn bij oplevering van de woningen. Daarnaast is het belangrijk dat dit openbaar vervoer in een autoluwe wijk beter, betrouwbaarder en vaker rijdt dan in niet-autoluwe wijken. Dat betekent bijvoorbeeld ook aandacht voor nachtelijk openbaar vervoer en/of gratis OV-voorzieningen. Hoe zorg je ervoor dat het Sint Antonius ziekenhuis ook dan bereikbaar is?
- **Sociale acceptatie:** niet iedereen kan of wil in een autoluwe wijk wonen (van de deelnemers aan de workshop zou ongeveer 1/3 dit willen), dus de communicatie vooraf hierover moet heel helder zijn om bewoners die zich hiervan bewust zijn aan te trekken en problemen te voorkomen. Daarnaast moet je als bewoner ook iets terugkrijgen voor het autoluwe karakter: mooie, groene straten, een prettige leefomgeving en goed openbaar vervoer.
- **Doelgroepen:** gedacht wordt aan gezinnen met kinderen, ouderen, jongeren en “young urban professionals”.
- **Veiligheid en kinderen:** in een autoluwe wijk is het nog belangrijker dat fiets- en wandelroutes goed en aantrekkelijk zijn, en er snelle verbindingen zijn met de voorzieningen. Idealiter fietsen kinderen vanaf acht jaar zelfstandig naar school.
- **Voorbeelden uit andere steden:** de autoluwe opzet van Houten met logische fietsroutes en ontmoedigende opzet voor auto's; en de Culemborgse ecowijk Lanxmeer met parkeren aan de randen van de wijk.
- **Maatregelen ter voorkoming van parkeeroverlast in Galecop:** een vergunningensysteem voor parkeren van bewoners in een groter deel van Nieuwegein.
- **Voorzieningen spreiden en goed positioneren:** de wijkvoorzieningen moeten goed bereikbaar zijn zonder auto. Denk hierbij niet alleen aan winkels, scholen, sportverenigingen maar ook aan bijvoorbeeld een hondenuitlaatgebied.

Onderwerp 2: Infrastructurele ingrepen

In het tweede deel van de workshop stond de bereikbaarheid van Groot Merwede en omliggende gebieden centraal. Onderwerpen als de mogelijke doortrekking van de Merwedelijn naar Rijnenburg, wijzigingen in de wegenstructuur en de impact daarvan op Nieuwegein kwamen aan bod. De uitgangspunten daarbij zijn onder meer het voorkomen van versnippering van de leefomgeving door infrastructuur, het versterken van ruimtelijke samenhang, en het realiseren van veilige, leefbare verbindingen tussen bestaande en nieuwe stadsdelen.

Vraag: Wat zijn voor u belangrijke aandachtspunten (voor Groot Merwede en andere delen van Nieuwegein) als het gaat om grotere veranderingen in de infrastructuur?

- **Verleggen van de A.C. Verhoefweg/omklappen snelwegafslag/afwaarderen Europalaan (Utrecht):** er is discussie onder de deelnemers over de vraag of dit een goed idee is. Een deel van de deelnemers denkt van wel (minder verkeer, logische rondweg voor nieuwe wijk), terwijl een ander deel bezorgd is over meer drukte op wegen in Galecop door sluipverkeer. Dit zou goed uitgezocht moeten worden.
- **Weghalen van de aansluiting Kanaleneiland:** goed idee om de drukte te verplaatsen, maar wat heeft dat voor gevolgen voor de andere aansluitingen?
- **Ontmoedig verkeer door de wijk:** hoe minder doorgaande routes, hoe minder verkeer van buiten. Denk ook aan de wegen naar het St. Antoniusziekenhuis; als bezoekers vanuit Utrecht niet meer over de A.C. Verhoefweg zouden komen, scheelt dat veel verkeer. Een eventuele omklap van de A.C. Verhoefweg mag niet ten koste gaan van de Galecopperdijk.
- **Verkeersveiligheid en snelheid:** zorgen over wegen met snelheden van 70-100 km/u in of nabij woonwijken. Verzoek om snelheidsreductie naar 50 km/u op hoofdwegen en veilige oversteken; vooral nabij scholen en op schoolroutes.
- **Sociale veiligheid:** voor fietsers en voetgangers moet het een stuk aangenamer worden om langs en over/onder infrastructuur (A12, Amsterdam-Rijnkanaal, A.C. Verhoefweg, tramlijnen) te rijden en te lopen.
- **Twijfels over nut en noodzaak van tramverbinding naar Rijnenburg:** veel deelnemers hebben het gevoel dat inwoners van Utrecht meer baat hebben bij deze verbinding dan Nieuwegein, maar dat er wel overlast in Nieuwegein ontstaat. Er mag vooral geen tram op maaiveld komen; een tram naar Rijnenburg moeten netjes worden ingepast.
- **Landschappelijke impact:** deelnemers hebben zorgen dat de tramlijn door het groen loopt (zoals langs de Galecopperwetering en het groene gebied bij het remiseterrein). Ondergrondse aanleg zou aan dit bezwaar tegemoet komen en minder geluidsoverlast geven, maar dat is waarschijnlijk te duur en de bodem is daar misschien niet geschikt voor. Verschillende deelnemers geven aan dat een tracé langs de snelweg daarom hun voorkeur heeft. Enkele deelnemers pleiten voor een verhoogde tramlijn zoals in Wuppertal (hangende trams).
- **Suggesties voor alternatieven:** een aantal deelnemers geeft aan dat bussen misschien een alternatief kunnen vormen en goedkoper zijn. En als de tram wordt omgelegd, kan de bus dan niet over het oude tracé via Huis de Geer rijden?

- **OV-verbindingen:** het is beter om niet te vaak te hoeven overstappen, dus een alternatief waarbij je vanaf 1 halte 2 richtingen in kan, heeft de voorkeur. Daarnaast is het belangrijk dat het OV ook voor Nieuwegeiners toegankelijk blijft en toegevoegde waarde heeft, met voldoende haltes. Een aandachtspunt is de huidige halte bij Huis de Geer; blijft die wel behouden?
- **Integrale afwegingen nodig:** verkeersoplossingen moeten niet ten koste gaan van leefbaarheid in bestaande wijken, dus voorkom nieuwe barrières die wijken fysiek en sociaal splijten.
- **Behoefte aan heldere en eerlijke communicatie:** in hoeverre heeft Nieuwegein invloed op de keuzes voor de OV-verbindingen, en in hoeverre bepalen andere partijen de uitkomsten daarvan? Daarover moet de gemeente duidelijk zijn.

Workshop Groen & verstedelijking

Galecopperzoom - West

Hoe kunnen we natuur, recreatief groen en sport combineren?

- Ontwikkel multifunctionele daken, bijvoorbeeld op de tramremise, met ruimte voor sport, groen en openbaar vervoer.
- Creëer sportvoorzieningen en groen op overkappingen van infrastructuur (zoals de A2) om extra ruimte voor groen te realiseren.
- Integreer sportlocaties met groene zones en zorg voor een aantrekkelijke, veilige fiets- en wandelinfrastructuur door de sportparken heen.
- Behoud waardevolle groengebieden zoals de Galecopperwetering en versterk deze met betere wandelpaden en ruimte voor sport en beweging.
- Leg trambanen en drukke wegen langs bestaande snelwegen in plaats van door woon- of groengebieden.
- Verplaats parkeerplaatsen buiten de groenzones en stimuleer actieve mobiliteit zoals fietsen en lopen.
- Ontwikkel aantrekkelijke sportomgevingen die goed bereikbaar zijn zonder autoverkeer.
- Overweeg recreatieve voorzieningen zoals een klimbos of hondenloslooplegebied als aanvulling op sportvelden.
- Houd bij ruimtelijke planning rekening met geluidsoverlast, verkeersdruk en landschapsbeleving.

Galecopperzoom - Oost

A. Hoe zorgen we voor groen in een stedelijke woonwijk?

- Integreer groen in de gebouwde omgeving door middel van gevelbeplanting, groene daken en binnentuinen die toegankelijk zijn voor bewoners.
- Overkap drukke infrastructuur zoals de A2 en A.C. Verhoefweg om ruimte te creëren voor groene verbindingen en geluidsoverlast te beperken.
- Ontwikkel een fijnmazig netwerk van wandel- en fietsroutes door de wijk zodat het groen beleefbaar en bereikbaar is.
- Zorg voor voldoende schaduwplekken en maak de toekomstige wijk toekomstbestendig.

- Bevorder biodiversiteit door toepassing van gevarieerd, inheems groen en het behoud van bestaande natuur zoals het natuurcompensatiegebied Dwelfsloot naast de tramremise.
- Maak groen functioneel door het in te zetten voor verkoeling, wateropvang (zoals in City-West), en als ontmoetingsplek voor bewoners.
- Pas de 3-30-300-regel toe: vanuit elke woning zicht op minstens drie bomen, 30% bladerdek in de buurt, en binnen 300 meter toegang tot een kwalitatief groene plek.
- Maak duidelijke afspraken met ontwikkelaars over het realiseren en onderhouden van groen op gebouwen.
- Zorg voor klimaatadaptieve maatregelen, zoals hitteplannen en het voorkomen van versteende openbare ruimte.

B. Welke mix aan woningtypen vindt u belangrijk?

- Ontwikkel een gevarieerd woningaanbod met een mix van laagbouw, middelhoog en beperkt hoogbouw, passend bij de omgeving.
- Stimuleer betaalbare woningen, met speciale aandacht voor ouderen die nu in gezinswoningen wonen, en voor starters.
- Zorg voor flexibele bouwvormen die ook ruimte bieden voor coöperatief wonen en woonvormen voor specifieke doelgroepen.
- Vermijd afgesloten bouwblokken en ontwerp in plaats daarvan open, toegankelijke woonvormen met gedeelde groene buitenruimte.
- Creëer woningen met een groene uitstraling, zowel visueel aantrekkelijk als functioneel (bijvoorbeeld met mos- of sedumdaken).
- Houd rekening met de infrastructuur en bereikbaarheid: woningbouw mag niet leiden tot slechtere toegang tot sportvoorzieningen of voorzieningen voor recreatie.

Integraal

Hoe zorgen we ervoor dat de ontwikkeling van Groot Merwede de biodiversiteit en ecologische verbindingen versterkt?

- Bescherm en versterk bestaande natuurgebieden, zoals de Wielerbaan en het natuurcompensatiegebied Dwelfsloot bij de tramremise.
- Ontwikkel een robuust netwerk van ecologische verbindingen, met focus op zowel noord-zuid als oost-west verbindingen.
- Zet in op groene structuren door middel van diervriendelijke oevers, groene daken, voedselbossen en moestuinen.
- Integreer biodiversiteit in de stedenbouwkundige structuur via groene corridors, ononderbroken wandelroutes en autoluwe zones.

- Richt de openbare ruimte natuurinclusief in, met een variëteit aan inheemse boomsoorten en schuilplekken voor dieren.
- Ontwerp ontmoetingsplekken in het groen die sociale interactie en natuurbeleving stimuleren, zoals picknickplaatsen of cafés.
- Verbind de ontwikkeling van Groot Merwede met omliggende groene gebieden zoals Park Oudegein, Laagraven en Rijnenburg.
- Zorg voor maatregelen tegen geluid en luchtverontreiniging, bijvoorbeeld door middel van overkappingen en groene buffers langs de snelwegen.

Opmerkingen ideeënkaartjes

Gedurende de avond konden aanwezigen in de ontvangsthal in gesprek gaan met medewerkers van de gemeente, als zij na de workshops nog punten wilden delen. In de hal stond een prikbord waar de volgende opmerkingen zijn achtergelaten:

- Hoe halen we ideeën op van alle doelgroepen (jong-oud-rijk-arm-hoog-laaggeletterd etc.)?
- Geluidsoverlast vooral van de tram!
- Parkeerproblemen
- Geluidswal A2, A12 of overkapping
- Luchtkwaliteit wijk Galecop is zorgelijk slecht. Aandachtspunt!
- Bedankt voor de goed georganiseerde sessies!

Op de hoogte blijven?

Meer informatie over het proces en de betrokken partijen kunt u vinden op www.ikbennieuwegein.nl/grootmerwede of door de QR-code te scannen. Hier kunt u zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief. Heeft u vragen over de ontwikkeling van Groot Merwede? Stuur een e-mail naar grootmerwede@nieuwegein.nl.

